

Dětřichovský zpravodaj

Obec Dětřichov

Prosinec 2025

Ročník 34

Milí občané Dětřichova,

na prahu nového roku vás srdečně zdravím a přeji vám všem mnoho radosti, klidu a pevného zdraví. Ať je rok před námi naplněný příjemnými setkáními, splněnými přáními a chvílemi, které stojí za to si uchovat v paměti.

Přeji vám také krásné čtení. Ať vás při tom provázejí příjemné vzpomínky, které zahřejí u srdce, a nové myšlenky, jež inspirují.

Za obec a redakci
Tereza Bajerová

Děkujeme Vám za soudržnost, vstřícnost a atmosféru, kterou společně v Dětřichově vytváříme.

Také děkujeme všem firmám, soukromníkům a lidem, kteří se podílejí na fungování naší obce.

**ZVEME VÁS NA
VÁNOČNÍ MŠI SVATOU
NA ŠTĚDRÝ DEN NA
16:00 DO MÍSTNÍHO
KOSTELA. MŠI POVEDE
MONSIGNORE PAVEL
DOKLÁDAL.**

Díky Vaší štědrosti se v letošním roce při Tříkrálové sbírce vybralo 9 003 korun. Děkujeme.

Koncert Daliboru

...

5. ledna proběhl novoroční koncert Daliboru. Začali zpívat v 17:00 v místním kostele. Obec sboru uhradila dopravu v ceně 2 950 korun, uhradila zároveň i samotné vystoupení, které činilo 7 000, a pořídila květinové dary za 1 500 korun.

Zveme Vás na další koncert, který proběhne 4. ledna 2026 opět u nás v kostele.

Sestava Daliboru v našem kostele

KULTURNÍ DĚNÍ V OBCI

Dětrichovský karneval

Při našem karnevale panuje vždy příjemná atmosféra, děti si užijí legraci, mají spoustu pohybu, tančí, skáčou, běhají. Během tohoto reje dostávají sladké odměny, a nakonec i něco věcného. Obec myslí i na dospělé masky, které dostaly něco ostřejšího.

Na parketu poskakovaly houbičky, kolem proplouly medúzy, mihly se tam lišky a kočky, z mladých se stávali staří a naopak.

K tanci se pouští oblíbené písničky našich nejmenších, hraje se i na přání.

Vítání občánků

Během roku 2025 jsme v naší obci uvítali nového občánka, je jím Natálie Kulíšková. Natálko, přejeme ti hlavně zdraví a štěstí.

Vítání občánků na obecním úřadě

Bylandie

Naše děti spolu s dospělými absolvovali krásný výlet do Bylandie v Bylanech. Po příjezdu je všechny uvítala příjemná pohádková atmosféra a řada stanovišť s různými hrami, úkoly a tvořivými aktivitami. Děti nadchly interaktivní herní zóny a dílničky, kde si mohly vyrobit malé suvenýry, zatímco dospělí ocenili příjemné prostředí a možnost vše sledovat či se zapojit.

Děti se vracely nadšené a dospělí spokojení, protože výlet přinesl spoustu hezkých zážitků pro všechny. Zapojte se příští rok i vy.

Hasičské okénko

Ples

Tradiční **hasičský ples** přilákal i letos desítky návštěvníků z naší obce i okolí. Sál kulturního domu byl zaplněn do posledního místa a atmosféra byla od prvních tónů až do pozdních nočních hodin výborná.

Stejně jako každoročně nechyběla **bohatá tombola**, o jejíž ceny se postarali místní podnikatelé, občané i sponzoři. Díky jejich štědrosti si domů šťastní výherci odnesli nejen drobnosti, ale i hodnotnější ceny.

Ples se stal opět místem setkání všech generací. Dobrovolní hasiči děkují všem, kteří se na přípravě podíleli, i všem účastníkům za podporu a doufají, že se společně setkáme i příští rok.

Okrsková soutěž

Letos se okrsková hasičská soutěž konala u nás na kopci u kulturního domu, a i když počasí pořadatelům příliš nepřálo, akce proběhla ve skvělé atmosféře a za výborné účasti soutěžních týmů.

Celý den provázal silný vítr a chlad, který dával zabrat nejen soutěžícím, ale i pořadatelům. Poryvy větru dokonce několikrát nadzvedávaly a odnášely připravené stany.

Nechybělo výborné občerstvení, které účastníky i diváky příjemně zahřálo. Velký úspěch měly zejména palačinky, a klasickou součástí nabídky byly i dobře opečené klobásy.

V jednotlivých disciplínách se soutěžilo s plným nasazením a diváci mohli sledovat velmi vyrovnané výkony. Největší radost však přišla na závěr – vítězi se stali naši

dětřichovští hasiči, kteří soutěž letos hostili. O to radostnější a emotivnější byla závěrečná oslava vítězství.

Vítězný tým

Krampusáci

Tradiční mikulášská akce letos opět přilákala děti i dospělé ke kulturnímu domu.

Před příchodem čertů jsme společně rozsvítili vánoční stromček, který přinesl do obce slavnostní atmosféru. Pro zahřátí jsme si mohli vychutnat svařák v plechových hrnčcích, které si návštěvníci mohli zakoupit a odnést jako památku.

Součástí programu byla i návštěva otevřeného kostela, kde byly vystaveny krásné výtvary dětí z mateřské školy.

U kulturního domu jsme měli možnost sledovat ohňostroj, který rozjasnil večerní oblohu a zpestřil předvánoční večer.

A pak už dorazili čerti z Proseče! Svítící oči, rámus a dramatický příchod vytvořily napínavou atmosféru. Lucifer přijel na káře, doprovázen ohnivými efekty, a upoutal pozornost všech přítomných.

Uvnitř kulturního domu pokračoval program s Mikulášem a andělem, kteří rozdávali dětem dobroty a naslouchali jejich básničkám a písničkám. Děti i dospělí si tak

užili večer plný zábavy, smíchu a vánoční pohody.

Celá akce proběhla za finanční podpory společnosti ČEZ, a. s.

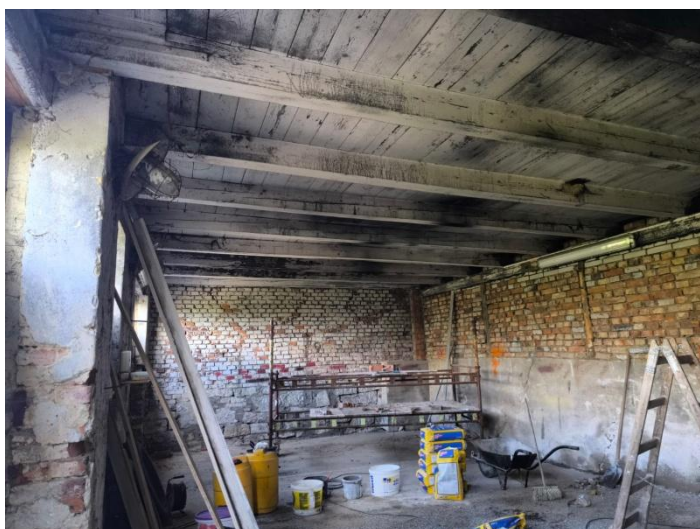
INFORMACE Z OBCE

Oprava hasičské zbrojnice

V uplynulých měsících proběhla rozsáhlá rekonstrukce naší nové hasičské zbrojnice, která se po letech dočkala zásadního vylepšení. Práce se zaměřily jak na interiér, tak na venkovní část budovy.

Uvnitř byly provedeny nové podlahy, vnitřní omítky a kompletně byla obnovena elektroinstalace. Dále došlo k výměně oken a instalaci nových vrat. Na střeše byla provedena přeložka krytiny i krovů a doplněny byly také nové okapy.

Přestože se podařilo odpracovat velkou část rekonstrukce, ještě nás čekají venkovní omítky, které se budou dokončovat v následujícím období.

Hlavní stavební úpravy provedla společnost **Stavební firma Klepocol s.r.o.** Celková cena stavebních prací činila **552 113,22 Kč**.

Nová okna dodala a namontovala firma **Staklo Glass Construction s.r.o.** za celkovou částku **118 525,55 Kč**. Na jejich pořízení se částečně finančně podílel **pan Oldřich Svoboda**, za což mu patří velké poděkování.

Hasičská zbrojnice byla doplněna o nová vrata od společnosti **AGV-IDEAL, spol. s r.o.** Cena dodávky a montáže byla **295 845 Kč**. Řadu dalších prací provedla obec sama.

Instalace fotovoltaiky

Obec pokračuje v modernizaci svých budov a snižování provozních nákladů. V uplynulém období byl zahájen projekt instalace **fotovoltaických elektráren** na střechu **kulturního domu** a **mateřské školy**.

Realizaci zajišťuje společnost **Hoki Home**, která již vystavila zálohovou fakturu v hodnotě **2 194 762 Kč**. Projekt má přinést výrazné úspory energie a pomoci obci stát se více energeticky soběstačnou.

Velkou zprávou je také to, že **máme příslib ministra o udělení dotace**, která by měla pokrýt významnou část nákladů. Pokud bude dotace potvrzena, investice se obci vrátí mnohem rychleji a provozní úspory budou ještě citelnější.

Instalace tepelných čerpadel

V rámci modernizace obecních budov byla letos realizována instalace tepelných čerpadel. Celkem byla umístěna tři čerpadla na kulturní dům a jedno čerpadlo na mateřskou školu. Projekt má obci přinést výrazné úspory na vytápění a zefektivnit celkový provoz budov.

Dodávku a montáž zajišťuje firma **SH-Technology Trade**. V roce 2024 byly uhrazeny zálohové faktury ve výši **1 000 000 Kč** a **1 200 000 Kč**. V roce 2025 byla následně uhrazena další částka **177 368 Kč**.

V současné době je systém spuštěn v testovacím provozu. Obec v rámci optimalizace provozu zkouší také sdílení elektrické energie. Sdílená elektřina se využívá mimo jiné na ohřev vody a také na veřejné osvětlení.

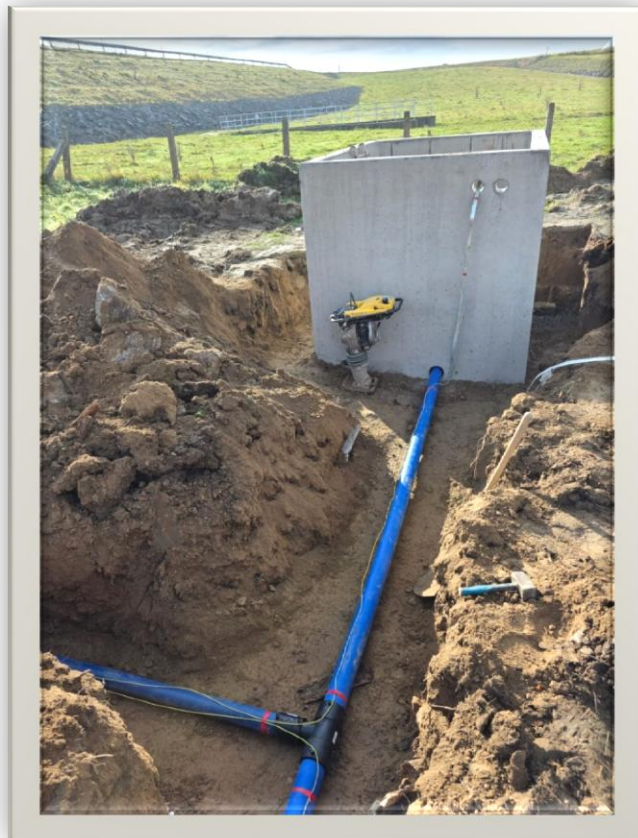
Obec dále zjišťuje možnosti, zda by bylo možné získat na projekt dodatečné dotace, které by pokryly část vynaložených nákladů

Nový vrt

Obec zahájila práce na novém vrtu pro zásobování pitnou vodou, který má v budoucnu posílit stabilitu a kvalitu obecního vodovodního systému. Zakázku na realizaci vyhrála firma **A. B. V. spol. s r.o.**, přičemž **celková cena prací činí 4 485 420,81 Kč bez DPH**.

Na projekt se podařilo získat významnou finanční podporu – obec obdržela **dotaci ve výši 2 825 000 Kč**, což pokryje podstatnou část nákladů. Práce na vrtu již probíhají a jejich dokončení je plánováno do konce letošního roku.

Vrt má úctyhodnou **hloubku 150 metrů**. Podle dosavadních předběžných výsledků vychází kvalita získané vody na úrovni kojenecké, což je pro obec mimořádně pozitivní zpráva. Nový vrt tak přinese nejen jistější zásobování vodou, ale také výrazně vyšší kvalitu pitné vody pro všechny obyvatele.

Výměna vodovodního řádu

V červenci proběhla výměna vodovodního řádu před okály. Výměnu provedla firma VHOS a. s, za 634 825 Kč.

Evidence obyvatel

K **31. 12. 2024** měla naše obec **379 obyvatel**. V uplynulém roce jsme se bohužel rozloučili se dvěma našimi občany – **Josefem Herzánem** a **Daliborem Urbanem**. Čest jejich památce.

K **4. 11. 2025** se počet obyvatel zvýšil na **397 osob**. Struktura obyvatel podle státní příslušnosti je následující:

- **342 občanů České republiky**
- **2 občané Slovenské republiky**
- **53 osob z Ukrajiny**
- **2 obyvatelé s dvojím občanstvím ČR + UK**

Počty občanů z Ukrajiny jsou velmi proměnlivé a často se mění. Tito obyvatelé se nepřihlašují přímo na obecním úřadě jako občané ČR, ale evidují se prostřednictvím **cizinecké policie**. Obec následně získává aktuální údaje z **registru obyvatel**, přičemž jednotliví lidé mohou mít různé typy pobytu – **dočasnou ochranu, přechodný** nebo **trvalý pobyt** jako občané třetích zemí.

Obec i nadále udržuje tradici osobních návštěv a obdarovávání občanů, kteří oslavují **kulatá životní výročí od 65 let**. Tyto návštěvy jsou milou společenskou událostí a zároveň příležitostí poděkovat starším občanům za jejich celoživotní přínos obci.

Stejně tak je připraven i vánoční dárek pro naše seniory. Letos obdrží **67 důchodců od 65 let vánoční poukázku do Qanta v hodnotě 250 Kč**. Obec tak chce symbolicky potěšit starší generaci a zpříjemnit jim předvánoční období.

Dobrovolní hasiči

Naši dobrovolní hasiči měli v uplynulém roce řadu zásahů a odborných aktivit. Jejich práce je nedílnou součástí bezpečnosti i fungování obce a zaslouží si velké poděkování.

- © 2. 1. – asistence při hašení komína na Vysokém Poli,
- © 31. 1. – hledání pohřešované osoby v lesích kolem Opatova,
- © 28. 2. – opakované hledání pohřešované osoby,
- © 23. 6. – odstranění spadlého stromu přes komunikaci,
- © 21. 8. – pomoc při vyproštění zraněné osoby v lese nad Novou Vsí,
- © 26. 8. – asistence při likvidaci nemocného včelstva v Dětrichově,
- © 11. 10. – taktické cvičení “Dálková přeprava vody v Kamenné Horce”.

Požární nádrž

V listopadu se naše požární nádrž dočkala řádného vyčištění a upravení břehů, s tím obci pomohl pan Vasyl Kharbaka, za což mu moc děkujeme. Zároveň bylo svépomocí opraveno stavidlo.

Pan Kharbaka nám také pomohl dovézt a nazdobit vánoční strom, který máme od firmy Vlabo z Opatova. Děkujeme.

POZVÁNKA

Zveme vás na následující akce:

Koncert Daliboru 4. ledna

Hasičský ples 6. března

Karneval pro děti 14. března

Divadlo KK – O Smolíčkovi

23. března od 15:30

Naše školka

Po Vánocích a Novém roce jsme se opět sešli v mateřské školce. Malé děti s námi začaly navštěvovat různé akce v podobě divadelních vystoupení a koncertů.

Plavecký kurz se na jaře v roce 2025 neuskutečnil z důvodu rekonstrukce bazénu. Již teď se těšíme na květen 2026, kdy máme naplánovaný kurz pro děti v novém Svitavském bazéně.

Na konci školního roku nás tradičně čekala návštěva Hasičského záchranného sboru Svitavy. Děti se podívaly na různou techniku spojenou se záchranou lidí a zvířat.

Na dopravním hřišti si děti osvojily základy silničního provozu v podobě jízdy na kole, odrážedlech, ale i jako chodci. Mladším dětem byli nápomocné p. učitelky.

Zmrzlinový den a dětský den jsme si společně užili na zahradě MŠ, kde byly nachystané různé soutěže a také odměna v podobě zmrzlinového poháru.

Na konci školního roku jsme se rozloučili s Danielkou a Aničkou, které ukončily předškolní vzdělávání. Po prázdninách je čekal nástup do 1. třídy.

V novém školním roce nás čekal velmi pestrý program. Děti se zúčastnily akce Bubnování v kruhu, Logohrátky Slávka Boury, a nově nás navštívila paní se svým pejskem, která nám osvojila, co znamená Canisterapie.

Starší děti se zúčastnily také programu v muzeu, kde si zkusily práci s plstí, a vytvořily si krásné obrázky, které si odnesly domů. Dále se seznámily s významnými budovami Svitav a prohlédly si výstavu, která právě probíhala v muzeu.

Do muzea se určitě ještě podíváme před Vánoci, kde nás bude čekat vánoční program a dílničky.

Děti rády jezdí na divadla, navštívili jsme také Městskou knihovnu ve Svitavách, kde si pro nás paní knihovnice nachystala program o pohádce Boudo budko. Děti si zkusily zahrát samy pohádku s maskami.

Nově jsme vyzkoušeli nabídku od Tramtáryje Svitavy, která nabízí pro starší děti Bořkovu dílnu. Děti se dozvěděly, jak zacházet s nářadím, jak s ním bezpečně pracovat a také si vytvořily krásný výrobek.

S dětmi se již těšíme na předvánoční atmosféru, navštívili jsme místní kostel, ve kterém jsme nazdobili stromeček a vystavili své výrobky. Své výrobky měly děti také vystavené na kulturním domě při akci s čerty Krampusáky.

Rok 2025 zakončíme Vánoční besídkou pro rodiče a kamarády, kde vystoupíme s básničkami, písničkami a možná nás najde i Ježíšek.

Moc děkujeme za podporu celé obce a přejeme hlavně zdravíčko a lásku do nového roku.

V novém roce na viděnou
Vaše školka

Mažoretky

Mažoretky Violette reprezentují naši obec již pátým rokem. Aktuálně má taneční skupina 26 členek, které pod vedením svých 2 trenérek tančí v oddílech mladších a starších děvčat.

Jejich vystoupení bylo k vidění např. na rozloučení s prázdninami, na Přehlídce dechových hudeb na náměstí ve Svitavách či na plesích, rodinných oslavách a dalších kulturních událostech. Jednotlivé oddíly se také v různých kategoriích (např. sólo, duo, trio, miniformace, velké formace) účastní pohárových soutěží v mažoretkovém sportu po celé České republice. Odtud si také v loňské sezóně přivezly nemálo pěkných umístění a ocenění v podobě medailí a pohárů, které jsou k vidění např. ve vitrině v kulturním domě.

Velké díky patří sponzorům mažoretek, kteří mažoretky podpořili a pomohli také s materiálním zabezpečením, a obci Dětrichov za podporu a poskytnutí prostor pro trénování.

Vážíme si pomoci, které se nám dostává, a zároveň děkujeme všem rodičům a příznivcům za nasazení a veškerou podporu projevenou našemu oddílu a mažoretkovému sportu.

V nadcházejícím novém roce přejeme všem hodně zdraví, pohody a krásných zážitků prožitých v kruhu rodiny a přátel.

Lucie Novotná, Alena Pfeiferová a Violetky

Lumpík

Zájmová skupina Lumík funguje v naší obci už téměř dva roky a za tu dobu se stala oblíbeným místem pro setkávání nejmenších dětí i jejich rodičů. Scházíme se v úterý jednou za čtrnáct dní od 16:00 v prostoru před knihovnou, kde společně trávíme příjemná a tvořivá odpoledne.

Každé setkání začíná krátkým programem, během něhož se věnujeme písničkám, básničkám, jednoduchému cvičení, tanečkům, počítání nebo procvičování písmenek. Program je pestrý a přizpůsobený dětem tak, aby je bavil a zároveň rozvíjel.

Poté se přesouváme ke stolečkům, kde děti tvoří – stříháme, malujeme temperami i vodovkami, kreslíme fixami, lepíme a

vyrábíme různé dekorace či drobné dárečky. Děti si díky tomu rozvíjejí svou kreativitu, jemnou motoriku a hlavně radost z vlastního výtvoru. V létě je součástí našeho programu i návštěva dětského hřiště.

Na závěr je připravena volná zábava, při které mohou děti využít dostupné hračky a společně si pohrát.

Skupina Lumík tak představuje nejen společnou aktivitu pro děti, ale také milé komunitní setkávání, které obohacuje život v naší obci.

Knihovna

Naši knihovnu vede stále paní Markéta Maulerová, dětské oddělení i oddělení pro dospělé doplňuje a obměňuje díky výměnnému fondu se svitavskou knihovnou.

Přijít se zaregistrovat a rovnou si vybrat můžete každý čtvrtek od 16:30 do 18:30.

Zpátky do minulosti, díl sedmý Začátek konce

Vítám Vás u otevření sedmého okénka do minulosti. Rok 2025 se pomalu chýlí ke svému závěru a jedna z posledních letošních povinností je vymyslet téma historického povídání. A věřte, že je z čeho vybírat, protože historie naší obce sahá až do středověku. Důležitých milníků bychom asi našli dost, ale jeden z nejdůležitějších se odehrál v roce 1945, od kterého letos uběhlo 80 let a já toto výročí nemohu minout. Události před 80 lety byly totiž naprosto zásadní.

Čtení to nebude příjemné a hezké, proto zvažte, zda toto vyprávění chcete číst. A vy, kteří se rozhodnete dočíst až do konce, se se mnou vraťte do časů druhé světové války, největšího válečného konfliktu v lidských dějinách.

Když začala druhá světová válka, místní obyvatelstvo tuto zprávu přijalo s obavou. Mnozí si dobře pamatovali utrpení během té první, kdy na frontách padlo 61 vojáků z Dětrichova. Tomu jsem věnovala první historické okénko v roce 2019. Ti, kteří nebojovali, válku prožili s neustálým strachem o své blízké. Největší obavu z nadcházejícího konfliktu měli pochopitelně váleční veteráni, kteří na vlastní kůži zažili, jak krutá válka umí být.

První padlý z Dětrichova byl 25letý Alois Peterle, který zemřel na začátku druhé světové války v Polsku. Zprávy o padlých se ale objevovaly čím dál častěji.

Brzy došlo k zavedení přidělového systému. Bez přidělových lístků si člověk nepořídil nezbytné zboží, potraviny, či oblečení. V noci platilo nařízení zatemňovat okna a také zákaz zapalování svíček na hřbitově. Muži do 50 let byli odvedeni, což způsobilo nedostatek pracovních sil, které musely být nahrazeny válečnými zajatci. Již v roce 1940 do naší vesnice přišli zajatci

z Polska, kteří byli pod dohledem německé stráže. Pracovali pro farmáře a spali v hasičské zbrojnici. Po necelém roce byly stráže staženy a vězni zaměstnáni jako civilní dělníci, což pro ně znamenalo volný pohyb. Přídělový systém platil i pro ně. V oblečení, které si zakoupili, byli sotva rozeznatelní od ostatních obyvatel. Několik těchto zajatců využilo volně nabyté svobody a uteklo zpět do Polska. V následujících letech přicházeli nuceně nasazení dělníci z východu – Ukrajinci i Rusové. Ženy byly najímány jako služebné na farmách.

Vysoké Pole, rok 1925. Fotograf Otto Tyrolt.

Ve vesnici se občas objevila kritika nacistické strany, ale žádný skutečný odpor se neobjevil. Nejčastěji zaznívala kritika k mládežnické organizaci Hitlerjugend. Obzvláště pokud jejich činnost probíhala v neděli a o svátcích během bohoslužeb, na které děti nemohly jít.

Obyvatelstvo rádo přispívalo na válečné sbírky, ty ale byly čím dál častější a dokonce se nakonec staly povinnými a to se u místních netěšilo oblibě.

Koncem října 1944 bylo jasné, že Německo válku prohraje. Armáda byla na ústupu a strach německých obyvatel z Rudé armády byl natolik silný, že vznikla lidová domobrana Volkssturm, který byl považován za vojenskou pomocnou sílu a zapojit se museli všichni „bojeschopní“ chlapci a muži ve věku od 16 do 60 let. Každou neděli probíhalo cvičení s puškami a panzerfausty („ocelová pěst“, ruční protitanková zbraň). Z kmenů stromů byly na každé straně obce postaveny zátarasy a u nich vyhloubeny zákopy,

které Volkssturm střežil, ale nic z toho by ve skutečnosti nedokázalo zastavit postup Rudé armády.

Z Děřichova ve válce padlo (nebo bylo pohřešováno a nikdy se nenašlo) 58 vojáků, z Vysokého Pole 13 a z Vísky 11. V důsledku války už v době míru zemřeli Johann Erker (28 let), Karl Giesel (19 let), Adolf Huschka (37 let). Kromě výše zmíněných bylo ve válce dalších 185 mužů, kteří se dočkali svobody.

Kromě několika náletů na průmyslové lokality zůstal náš kraj nedotčen přímými dopady války. Až v lednu a únoru 1945 místní zachvátila panika. Přes Svitavsko proudily kolony uprchlíků z Horního Slezska, váleční zajatci, procházely tzv. pochody smrti a nakonec také obě armády.

Když se řekne květen 1945 nebo osvobození, často si lidé představí nadšený dav v euforii z konce válečných útrap, který s šeríky v rukou vítá Rudou armádu. Ale jak konec války vypadal u německých obyvatel v Děřichově?

Zachováno máme několik svědeckých výpovědí, které se vesměs shodují. Následující text je sepsán z poválečných vzpomínek odsunutých obyvatel, a proto k němu také tak přistupujte. Nehodnotím, nesoudím, spoustu informací již nemohu ověřit, pouze se snažím převyprávět jejich příběhy.

Pohled na Dětrichov kolem roku 1920

Občasné vzdálené dunění děl signalizovalo blížící se frontu. Ve dne v noci následoval ústup vojáků Wehrmachtu, nejprve jednotlivců, poté nekonečné kolony vojenských vozidel i vojáků, kteří šli pěšky. Procházeli také Dětrichovem, kde se najedli, přespali, aby poté pokračovali v cestě. Poražená armáda se snažila dostat na západ. Unavení, vyčerpaní, ranění i nemocní. Našli se také ti, kteří již složili zbraně, protože byli špatně informováni a mysleli si, že válka skončila.

Proudí vojáků postupně slábly. Až se jednoho rána rozhostilo úplné ticho. Malou útěchou se stala zpráva, že nacistické Německo kapitulovalo a v platnost vstoupí všeobecné příměří. První vojáci Rudé armády vstoupili do Dětrichova 10. května v ranních hodinách ze směru od Moravské Třebové. Mnoho místních hledalo útočiště a skryš v lesích, protože docházelo k různým excesům na německém obyvatelstvu. Týrání, znásilňování, střelba. Mnozí páchali sebevraždy ze strachu, co by je čekalo, kdyby padli do rukou rudoarmějců.

Odstrašujícím příkladem je příběh rodiny Millich z Vysokého Pole. Rodiče Franz a Anna se rozhodli ve stejný den, kdy do Dětrichova vstoupila Rudá armáda, otrávit svých pět dětí a k večeři jim nachystali polévku, do které přimíchali jed. Čtyři z dětí tento pokus o rozšířenou sebevraždu přežily, šestiletá Gertrud byla převezena do svitavské nemocnice, kde zemřela. Pohřbena byla do hromadného hrobu na svitavském hřbitově o tři dny později. Rodiče Franz a Anna byli nalezeni mezi 22. a 23. hodinou večerní oběšení.

Hájenka nad Dětrichovem, začátek 20. století

Ve vesnici se rabovalo a opilí vojáci se nechovali dobře. Nejhuře na tom byla Víška, kam vojáci dorazili nejdříve. Ženy a dívky se schovávaly v senících a kůlnách. Vojáci ale důkladně prohledávali všechno. V domácnostech nalezené zbraně, uniformy a vysílačky musely být odevzdány. Ale v tom zmatku a zmaru se našlo i pár světlejších příběhů. Nuceně nasazení dělníci ruské národnosti sice armádě prozradili, kam rodina, u které pracovali, zakopala své cennosti, zároveň ale mluvili o tom, že s nimi bylo po celou dobu slušně zacházeno a rodina byla ušetřena poválečného násilí.

Začátkem června 1945 bylo šest vojáků Wehrmachtu, kteří pocházeli z Dětrichova a zvládli se dostat domů, uneseno sovětskou NKVD. Jejich další osud není do dneška znám.

3. června došlo v Dětrichově ke sčítání německých obyvatel, jejich dobytka, koní (i postrojů a jiných užitečných věcí).

11. června odvezli skupinu 17 mužů k výslechu do Litomyšle. Po brutálních výsleších byli někteří z nich nasazení na práci, což byla ta lepší varianta (to se týkalo třeba posledního německého ředitele dětrichovské školy Emila Woletze), zbytek byl za svou činnost za války zatčen. V archivech se dochovaly spisy z Mimořádného lidového soudu v Brně. V roce 1946 byl odsouzen A. Schwanzer z Dětrichova na 6 let těžkého žaláře s propadnutím majetku státu a ztrátě občanské cti na 10 let, za to, že byl činný v NSDAP ve Svitavách od roku 1939 ve funkci Blockleitera. Osm let těžkého žaláře si u soudu vyslechl rodák F. Striegel, za členství v SA, DAF a NSDAP. K jeho

propuštění došlo již v roce 1950 a byl dodatečně odsunut ze sběrného střediska v Liberci 21. září 1950 do amerického pásma v Německu.

To, že dojde k odsunu, se už mezi obyvateli vědělo, ale mnozí tomu odmítali uvěřit a považovali to za nemožné. Konec června byl již klidnější. A 29. červen byl v Děřichově vždy dnem oslav. Svátek totiž mají Petr a Pavel, kteří jsou patrony děřichovského kostela. A nejinak tomu mělo být i před 80 lety, v roce 1945. Několik dní před tímto svátkem farář při bohoslužbě vyzval věřící k oslavám. Zdálo se, že to nejhorší už mají za sebou. Den před tímto svátkem, kdy přípravy byly v plném proudu, byla vesnice obklíčena a přišel rozkaz, aby se všichni obyvatelé dostavili do jedné hodiny na určené místo. Povoleno měli vzít si s sebou zásoby jídla na 4-5 dní. Ten, kdo se nedostaví, bude zastřelen.

Shromaždiště bylo před obecním hřbitovem a začalo se rychle plnit lidmi. Českoslovenští vojáci začali prohledávat domy, aby se ujistili, že všichni poslechli rozkaz. Tchyně Rudolfa Pendela z Vysokého Pole byla nemocná, upoutaná na lůžko a téměř slepá. Do Děřichova ji převezli na kravském povozu. A poté lidé procházeli kontrolou podle seznamu. Několik místních Němců pomáhalo kontrolovat identitu svých spoluobčanů, snad kvůli tomu, aby je potkal lepší osud. Neunikli tomu, jen prodloužili svůj čas v Děřichově. Kolem 11. hodiny dopoledne byli všichni přítomní rozděleni do dvou skupin. Na ty, kteří budou vysídleni (654 lidí) a na ty, kteří budou použiti jako pracovní síla.

Na shromaždiště se nedostavil Franz Löschinger. Při pokusu o útěk byl do břicha postřelen a na shromaždiště byl odvezen na trakaři. Později byl odvezen koňským povozem do nemocnice ve Svitavách, kde následující den zemřel na vnitřní krvácení.

Kolem 16. hodiny odpolední se za doprovodu četníků a ozbrojených hasičů vydal pochod z rodné vesnice do neznáma. Bez jakékoliv naděje na návrat, aby začali znovu někde, kde pro ně také není místo. Mnozí z nich viděli svou rodnou vesnici úplně naposledy. Přespali v Opatově, kde na ně čekal nákladní vlak s otevřenými vagony, které byly různé velké. Do jednoho vagonu se vešla skupina 80-90 lidí. Ti, co měli malé děti, měli dovoleno vzít si s sebou kočárky, kterých v každém vagonu bylo šest až osm. Do večera bylo v Opatově naloženo zhruba pět tisíc lidí z širokého okolí. Poté vlak vyjel přes Prahu směr Drážďany. Právě v den svátku Petra a Pavla, který byl pro ně tak důležitý. Dlouhou cestu ve špatných podmínkách nepřežilo 39 lidí z Děřichova, jednalo se především o staré, nemocné a děti.

Z původních německých obyvatel v obci zůstaly pouze čtyři rodiny.

Monika Němcová

Použité zkratky:

NKVD - Narodnyj komissariat vnutrennich děl – státní orgán Sovětského svazu, který se zabýval mimo jiné také střežením hranic, spravoval věznice, pracovní tábory a zabýval se rozvědkou.

SA – Sturmabteilung – paramilitární organizace z 20. let 20. století, která přináležela k nacistické straně.

DAF – Deutsche Arbeitsfront - Německá pracovní fronta, národní odborová organizace nacistické strany, která nahradila různé nezávislé odbory

NSDAP – Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei – Národně socialistická německá dělnická strana, v jejímž čele stál po většinu její existence Adolf Hitler.